

Amts 3die Valgkreds (S. M. Hansen) i December Maaned 1867. Der burde som sagt være et sådant personligt Tillæg, ved hvis Fordeling der netop kunde tages Hensyn til den Trofskab, hvormed den Vedkommende vogtede sin Gjerning. Viste han ikke Trofskab, vilde efter den sttgende aandelige Trang, der er tilstede, Følgen være, at der dannedes Frimenigheder, eller at der fandt Udtrædelse Sted, og saa mener jeg, at det personlige Tillæg burde komme Frimenigheden tilgode, eller at den vedkommende Præst, naar f. Ex. Udtrædelsen var betydeligere og efter en noget større Maalestok, skulde lide et Afdrag i sine Indtægter, der kunde komme Frimenigheden tilgode. Dette Hensyn tages ikke i mindste Maade, men et Lovforslag, der virkelig skal være et Fremskridt, maatte absolut tage dette Hensyn. Jeg troer saaledes at have nævnt de vigtigste Hensyn, der burde tages i det Lovforslag, der skulde have et virkeligt Fremskridt tilfølge, Trofskab mod Præstens ansvarfulde Gjerning, Trofskab mod hans Eigner og Trofskab mod det Folk, han er sat til at virke iblandt. Disse Hensyn finder jeg i alt Fald meget ufyldstgjørende tilfredsstillende i det foreliggende Forslag. Vi have, som det jo allerede er nævnt, haft forskjellige Lovforslag angaaende dette Forholds Ordning, men det, vi nu have her, forekommer mig næsten at være det daarlige, vi have haft. Selv det Lovforslag, der den 9de Octbr. 1861 blev forelagt i Landstinget af Biskop Monrad, var i mange Maader bedre; det fyldestgjorde i alt Fald een Fordring, idet det lod en større Classification af Embederne tilstue og tog mere Hensyn til Præstens Alder. Det Forslag, der blev forelagt i 1867—68, fyldestgjør jo nogenledes de Fordringer, jeg har nævnt, og det vil i alt Fald være det, som kan være det meest brugelige Forslag, naar disse Hensyn virkelig skulde fyldestgøres. Jeg maa være af den Mening, at ethvert Lovforslag, der ikke inddrager Indtægterne i Statskassen og igjen udbetaler Lønningerne derfra, ikke vil kunne fyldestgjøre alle de Hensyn, jeg har nævnt. Hvorledes skulde den Fordeling kunne finde Sted, som jeg har talt om og tænkt mig, naar ikke netop Statskassen

var Mellemmand derved. Man har talt om Forholdet mellem Menigheden og Præsten og om det overmaade smukke Forhold, der var tilstede, naar f. Ex. Tiendehyeren kom og betalte Præsten Tienden; men det er vistnok herved meget sandt bemærket, at det venlige Forhold staaer i omvendt Forhold til Tiendepriiserne, og man vil næppe hencægte, at Forholdet i Reglen vil være venligst, naar Tiendepriiserne ikke ere altfor høie. Et æret Medlem har ladet sig forstaae med, at man multigt ved at inddrage Tienderne kunde faae Forforskjellen mellem det privilegerede og uprivilegerede Hartkorn høvet. Denne Illusion har jeg ikke, jeg troer ikke, at det vil finde Sted. Jeg deler ikke den Mening eller Opfattelse, som siger, at Tienden er en Afgift, der ligesom enhver anden Afgift engang er bleven lagt paa Eiendommene, og det er tilføidigt, at Staten er kommen til at anvende den til aandelige Formaal; jeg troer tværtimod, at Tienden, ifølge sin Oprindelse, er bestemt alene til Fremme af Gudsdykkelsen. Der kan ingen Tvivl være om, at Tienden er paalagt, fordi man har anseet hele Folket for kristeligt, og derfor har meent, at det kristelige Folk, der behøvede denne Jord, skulde, for at faae den rette kristelige Betjening, ogsaa svare Noget af Jorden. Dette er aabenbart Oprindelsen, og det har staaet og vil for Alle, der ikke tænke abstract, men praktisk, altid staae saaledes, at Tienden er Noget, der ydes for Gudsdykkelsen. Paa den anden Side er den Forfjælling, at Nogle svare Tiende og Andre ikke, ikke let at faae høvet, men naar Tienden gik ind i Statskassen, vilde Maalet dog engang kunne naaes. Vi ere jo komne til Indtægtsstat, og denne kan maaskee med Tiden fremkalde den rette Udjevning, blive en Afsløsning af Gammelstaten og maaskee tilfids ogsaa en Afsløsning af alle de andre Skatter. Salsald vil den virke udjevnenende, idet den vil falde mindre haardt paa dem, der have Tiende at svare, idet de jo allerede derved have en Afgift, der maa komme i Betragtning ved Ansættelsen til Indkomststat. Jeg troer ikke, at vi ved at lade Tienden gaae ind i Statskassen ville blive Forfjællingen imellem privilegeret og uprivileret Hartkorn qvit, thi i den Henseende